

Verslag van de Eurogroep en Ecofinraad van 6 en 7 november te Brussel

Eurogroep

Bankenunie - Hoorzitting van de SSM-voorzitter en presentatie van de SRB

De voorzitter van het *Single Supervisory Mechanism* (SSM) Danièle Nouy en de voorzitter van de *Single Resolution Board* (SRB) Elke König waren in de Eurogroep om te spreken over ontwikkelingen in het Europese bankensysteem en de werkzaamheden van het SSM en de SRB. Daarbij stond Nouy stil bij de uitdagingen rondom niet-presterende leningen (NPLs) en de dit jaar verschenen SSM leidraad hierover. Ook sprak Nouy over de mogelijke gevolgen van Brexit voor Europese banken en de recente stresstest over de impact van renteschommelingen. König informeerde de Eurogroep over de activiteiten van de SRB, zoals resolutieplanning, de implementatie van de instellingspecifieke minimumeis voor de door banken aan te houden buffers voor bail-in (de zogenaamde *Minimum Requirement for own funds and Eligible Liabilities*, MREL) en de opbouw van het *Single Resolution Fund* (SRF). De Eurogroep sprak steun uit voor het werk van SSM en SRB. In het voorjaar van 2018 zullen Nouy en König opnieuw aanwezig zijn in de Eurogroep.

Thematische bespreking: Investerings in menselijk kapitaal

De Eurogroep heeft een thematische bespreking gehouden over investeringen in menselijk kapitaal. De bespreking richtte zich met name op de efficiëntie van overheidsuitgaven aan onderwijs. Deze discussie was gerelateerd aan de gedeelde principes over investeringen die de Eurogroep in april 2017 is overeengekomen. Volgens één van deze gedeelde principes dient de eurozone productiviteitsverhogende publieke investeringen te waarborgen die een positief effect kunnen hebben op de kwaliteit van het onderwijs en economische groei. Lidstaten onderstreepten het belang van deze investeringen. Gezien de relevantie van dit onderwerp zal hierover begin volgend jaar waarschijnlijk verder worden gesproken in de Eurogroep.

Griekenland

De Europese Commissie, Europese Centrale Bank (ECB), het Internationaal Monetair Fonds (IMF) en het Europees Stabiliteits Mechanisme (ESM) hebben de Eurogroep kort geïnformeerd over de voortgang van de derde voortgangsmissie. In deze voortgangsmissie wordt de implementatie van de afgesproken hervormingsmaatregelen getoetst. De instellingen gaven aan dat ze constructieve gesprekken hebben gevoerd met de Griekse autoriteiten en dat Griekenland voortgang heeft geboekt, maar dat er nog steeds uitdagingen liggen. De verwachting is dat in de Eurogroep van december uitgebreider stil zal worden gestaan bij deze voortgangsmissie.

Eurogroep (in uitgebreide compositie met 27 EU-lidstaten)

Voltooiing van de Bankenunie

In de Eurogroep is door de ministers van 27 EU-lidstaten gesproken over de mogelijke volgende stappen richting de voltooiing van de bankenunie. Onderkend werd dat er de afgelopen jaren al

veel is bereikt. Daarbij was er behoefte om in meer detail inzichtelijk te krijgen wat op nationaal en EU-niveau is gedaan ten aanzien van risicoreductie en risicodeling binnen de bankenunie. De Eurogroep sprak daarbij over de optie van het t.z.t. onderbrengen van een achtervang voor het gemeenschappelijk afwikkelingsfonds bij het ESM, waar veel lidstaten steun voor uitspraken. Meer discussie was er over andere onderwerpen, zoals een Europees depositoverzekeringstelsel (EDIS). Meerdere ministers benadrukten het belang van verdere risicoreductie, zoals ten aanzien van de buffers voor bail-in. Verschillende lidstaten, waaronder Nederland, hielden hierbij vast aan afspraken uit de routekaart die onder het Nederlands voorzitterschap in 2016 tot stand is gekomen. Over de voltooiing van de bankenunie zal de komende maanden verder worden gesproken. Zo zal de bankenunie waarschijnlijk begin december op de agenda van de Eurogroep staan, onder andere ter voorbereiding van de Eurotop later die maand. Het kabinet zal de Tweede Kamer binnenkort een uitgebreide appreciatie sturen over de recente publicatie van de Commissie voor voltooiing van de bankenunie. Hierbij geeft het kabinet nadere duiding over het regeerakkoord alsook de afspraken uit de routekaart.

Verdieping EMU: begrotingscapaciteit en begrotingsraamwerk

De ministers van 27 EU-lidstaten hebben in de Eurogroep gesproken over het Europese begrotingsraamwerk en een potentiële begrotingscapaciteit voor de eurozone. Er was een gedeeld beeld dat de huidige set aan begrotingsregels heeft bijgedragen aan het verlagen van begrotingstekorten. Tegelijkertijd zijn de regels erg complex geworden. Sommige lidstaten spraken zich daarom uit voor minder complexe regels. Niet alle lidstaten waren echter overtuigd dat aanpassing van de regels ook leidt tot een verbetering van het raamwerk. Ook is gesproken over de handhaving van de regels. Het belang van het verlagen van schuld niveaus om economisch herstel te faciliteren en beter weerbaar te zijn tegen toekomstige schokken werd breed onderkend. Daarnaast was er discussie over de opzet van een begrotingscapaciteit voor de eurozone. Sommige lidstaten spraken hun steun uit, anderen lidstaten waaronder Nederland gaven aan geen voorstander te zijn. Daarbij waren er vragen over de mogelijke opzet en financiering. Over de verdieping van de EMU zal gedurende de Eurogroep van december waarschijnlijk verder worden gesproken, onder andere ter voorbereiding van de Eurotop later in december.

Ecofin

Btw e-commerce pakket

Tijdens de Ecofin lag een algemene oriëntatie voor over het e-commerce pakket (btw-richtlijn en verordening over administratieve samenwerking op het gebied van btw). Dit richtlijnvoorstel is onderdeel van een pakket maatregelen op het gebied van de btw in het kader van de digitale interne markt. Er was brede steun voor het voorstel. Het voorstel wordt gezien als een stap in de realisatie van een digitale interne markt in de EU en biedt het bedrijven de mogelijkheid om gemakkelijker binnen de interne markt te opereren. Verschillende nationale btw-stelsels vormen voor Europese ondernemers nu nog vaak een belemmering om de interne markt te betreden of om hierop te groeien. De Commissie heeft daarom maatregelen voorgesteld op het gebied van modernisering en vereenvoudiging van de btw voor grensoverschrijdende e-commerce en de

aanpak van een concurrentienadeel voor EU leveranciers. Er was echter geen consensus om in deze Ecofin tot een akkoord te komen, omdat één lidstaat van mening was dat nog niet alle details voldoende zijn uitgewerkt. Hier zal verder aan worden gewerkt met als doel in de Ecofin van december wel een akkoord te bereiken.

Herziening van het Europees Stelsel van Financieel Toezichthouders (ESFS)

In de Ecofin is gesproken over de voorstellen die op 20 september jl. zijn uitgekomen voor herziening van het Europees Stelsel van Financieel Toezichthouders, bestaande uit de Europese Toezichthoudende Autoriteiten (ESA's) en het Europees Comité voor Systeemrisico's (ESRB).

De Europese Commissie geeft aan dat de afgelopen jaren een versnelling heeft plaatsgevonden in de Europese harmonisatie van financiële wet- en regelgeving, waardoor het nodig is om het ESFS te herzien op de terreinen van bevoegdheden, bestuursinrichting, financiering en het Europees Comité voor Systeemrisico's. Sommige lidstaten, waaronder Nederland, spraken steun uit voor het Commissievoorstel en gaven aan dat een herziening van het ESFS ook gewenst is met het ook op het vervolmaken van de kapitaalmarktunie. De meeste lidstaten waren echter kritisch en plaatsten vraagtekens bij de noodzaak van de voorgestelde herziening.

Update insolventie

De Ecofin heeft een update gekregen over de vorderingen van de onderhandelingen over het richtlijnvoorstel dat de Commissie eind 2016 publiceerde over preventieve herstructureringsstelsels en maatregelen ter verhoging van de efficiëntie van herstructurerings-, insolventie- en kwijtingsprocedures. De Commissie gaf aan dat op dit moment onderhandeld wordt in raads werkgroepen met als doel in de JBZ-raad van december een beleidsdebat te houden. Er was steun om op korte termijn tot een akkoord te komen.

Terugkoppeling G20 en IMF vergadering

Tijdens de Ecofin hebben de Europese Commissie, de ECB en de voorzitter van de Ecofinraad een terugkoppeling gegeven van de G20 vergadering van ministers van Financiën en centrale bank gouverneurs en de IMF jaarvergadering op 12 t/m 14 oktober in Washington DC. Tijdens deze G20 vergadering is vooral gesproken over de stand van zaken op verschillende onderwerpen waar het afgelopen jaar aan gewerkt is, waaronder de versterking van de mondiale economische groei, internationale financiële regulering en de internationale belastingagenda. De IMF vergadering stond vooral in het teken van de macro-economische beleidsuitdagingen op de middellange termijn, aangezien positieve economische vooruitzichten op de korte termijn mogelijkheden bieden voor maatregelen ter versterking van groei.

Lijst non-coöperatieve jurisdicties

Tijdens de Ecofinraad is gesproken over de zogenoemde zwarte lijst van niet-coöperatieve belastingjurisdicties. Veel lidstaten hadden dit onderwerp ook betrokken bij de eerdere discussie over het BTW e-commerce pakket mede in relatie tot het verschijnen van de Panama Papers. Nederland heeft hierbij de Europese voortgang om belastingontwijking te voorkomen in herinnering geroepen en heeft bijvoorbeeld op de ATAD richtlijn gewezen die onder het Nederlandse voorzitterschap is afgerond. Ook heeft Nederland gewezen op de maatregelen die dit kabinet

nationaal in dit verband zal nemen. De lijst van niet-coöperatieve belastingjurisdicties is onderdeel van het pakket aan maatregelen dat Europa heeft afgesproken om belastingontwijking tegen te gaan. Lidstaten hebben hun steun uitgesproken voor een tijdige totstandkoming van de lijst. Ook zijn de defensieve maatregelen aan bod gekomen. Bepaalde lidstaten hebben aangedrongen om ook niet-fiscale defensieve maatregelen in te zetten tegen non-coöperatieve jurisdicties. Andere lidstaten wezen er op dat de zwarte lijst ook politieke repercussies kan hebben en dat de lijst zorgvuldig moet worden vastgesteld.

Presentatie Jaarverslag van de Europese Rekenkamer over de EU begroting 2016

De Europese Rekenkamer (ERK) heeft tijdens de Ecofin haar jaarverslag over de EU begroting van 2016 gepresenteerd. Daarbij was een belangrijke conclusie dat het foutenpercentage voor betalingen verbeterd was. De ERK heeft over het jaar 2016 voor het eerst sinds 1994 geen afkeurende verklaring, maar een 'verklaring met beperking' (*qualified opinion*) afgegeven. De ERK gaf daarbij aan dat transparantie over (het nut van) EU-uitgaven verbeterd kon worden. Nederland heeft aangegeven dat de daling van de foutenmarge voor 2016 er goed uit ziet, maar nadere vragen gesteld bij sommige van de onderliggende trends.

Raadsconclusies over EU statistieken

In de Ecofin is gesproken over de ontwikkelingen op het terrein van de statistiek in de Europese Unie. Het betreft een onderwerp dat jaarlijks in het najaar op de agenda staat. De Raad heeft dit keer vooral gekeken naar vooruitgang bij informatievereisten voor de EMU, naar statistieken voor de procedure bij buitensporige tekorten, naar statistieken voor de macro-economische onevenwichtighedenprocedure (MEOP) en naar ontwikkelingen op het gebied van modernisering en innovatie in statistische infrastructuur. Voorts besteedt de Raad aandacht aan de aanbevelingen uit het negende jaarverslag van de European Statistical Governance Advisory Board (ESGAB). Er lagen raadsconclusies voor die door de Ecofin zijn aangenomen (zie bijlage, Council Conclusions on EU Statistics).